

There was an increase of 8% in capacity.
Actual fixed overhead's rate: Rs. 3.50 per unit.
Calculate:

- 1) Fixed overhead variance
- 2) Efficiency variance
- 3) Calender variance

Q.4 Write short notes on (any two)

12

- 1) Disadvantages of Standard Costing
- 2) International Transfer Pricing
- 3) Sales Variances
- 4) Residual profit and controllable profit

*****

2008060104060001
EXAMINATION JULY 2024 (PURAK EXAM)
MASTER OF COMMERCE (FOURTH SEMESTER)
FINANCIAL & MANAGEMENT ACCOUNTING - XII

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks:50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book

- a. Name of the Examination: **MASTER OF COMMERCE (FOURTH SEMESTER)**
- b. Name of the Subject: **FINANCIAL & MANAGEMENT ACCOUNTING - XII**
- c. Subject Code No: **2008060104060001**

2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.

3. Figures to the right indicate full marks of the question.

4. All questions are compulsory.

5. Show the necessary calculation as a part of your answer.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

Q.1 માંગ્યા પ્રમાણે ઉત્તર આપો (કોઈ પણ બે)

10

- A) નીચેની માહિતી પરથી જો દરેક વિભાગ માં (1) કામગીરી નફાની ટકાવારી (2) રોકાણ પર વળતરનો દર ને ધ્યાનમાં લઈએ તો કયો વિભાગ સૌથી નફાકારક ગણાય તે શોધો.

વિગત	વિભાગ A	વિભાગ B	વિભાગ C
વેચાણ (રૂ.)	100000	150000	200000
રોકાણ (રૂ.)	80000	100000	250000
કામગીરી નફો (રૂ.)	20000	45000	50000

- B) નીચે આપેલ વિગત પરથી શેષ આવક ની ગણતરી કરો અને કયો વિભાગ સૌથી નફાકારક ગણાય તે શોધો.

વિગત	વિભાગ A	વિભાગ B	વિભાગ C
સરેરાશ રોકાણ (રૂ.)	10,00,000	8,00,000	6,00,000
કામગીરી નફો (રૂ.)	130000	78000	72000
ઇચ્છિત વધુતમ	11%	10%	12%

વળતર નો દર			
------------	--	--	--

૯) સમજાવો - ફેરબદલી કિંમત નક્કી કરવાની પદ્ધતિ

Q.2 શ્રી વિવેકાનંદ લિ. ચાર પ્રકારના કાચા-માલનાં મિશ્રણ દ્વારા એક વસ્તુનું ઉત્પાદન કરે છે. માહિતી નીચે મુજબ પ્રાપ્ત થઈ છે: 14

	માલ-સામાન			
	A	B	C	D
પ્રમાણ મિશ્રણ (ટકાવારી)	30%	40%	20%	10%
પ્રમાણ ભાવ (રૂ.) (કિલોગ્રામ દીઠ)	12	15	(?)	30
પરેખર જથ્થો (કિલોગ્રામ)	1180	(?)	830	440
પરેખર ભાવ (કિલોગ્રામ દીઠ)	13	18	34	(?)

વધારાની માહિતી :

- કુલ માલ-સામાન ખર્ચ વિચલનમાં → માલસામાન 'A' નું ખર્ચ વિચલન રૂ. 940 પ્રતિકૂળ છે.
- કુલ માલ-સામાન ભાવ વિચલનમાં → માલ-સામાન 'B' નું ભાવ વિચલન રૂ. 4,740 પ્રતિકૂળ છે.
- કુલ માલ વપરાસ વિચલનમાં → માલ-સામાન 'C' નું વપરાસ વિચલન રૂ. 1,050 પ્રતિકૂળ છે.
- કુલ માલ ભાવ વિચલનમાં → માલ-સામાન 'D' નું ભાવ વિચલન શૂન્ય છે.

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી ગણતરી કરો:

- માલસામાન ખર્ચ વિચલન
- માલસામાન કિંમત વિચલન
- માલસામાન વપરાશ વિચલન
- માલસામાન મિશ્ર વિચલન
- માલસામાન પેટા વિચલન

2008060104060001

[2 of 4]

X211Y971AFAX211Y971AFAX211Y971AFAX211Y971AFA

The total issue was underwritten by the underwriters as follows:

Jatin : 30%

Keyur: 25%

Mitesh: 25%

Naresh: 20%

The underwriters agree on firm underwriting as follows.

Jatin 9,600 shares

Keyur: NIL

Mitesh: 6,400 shares

Naresh 22,400 shares

The total subscriptions excluding firm underwriting but including marked applications were 3,04,000 shares. The marked applications were as under.

Jatin 40,000 shares

Keyur: 24,000 shares

Mitesh: 16,000 shares

Naresh 40,000 shares.

The company called Rs. 75 per share with share application and remaining amount with allotment. Rate of commission is 4% on issue price.

After considering the above information prepare the statement showing liabilities of underwriters when the benefit of firm underwriting is given to the underwriters.

Pass necessary journal entries when the benefit of firm underwriting is given to underwriters.

OR

- a) The sales budget and actual sales data for the month of January, 2024 at two products x and y are as under:

Product	Budgeted Sales		Actual Sales	
	Quantity(Kg.)	Price per unit(Rs.)	Quantity (Kg.)	Price per unit(Rs.)
x	70,000	15	80,000	15.75
Y	1,30,000	6	1,60,000	5.75

Calculate sales variances for the month of January.

- b) Rani Company Limited furnishes the following data for the fixed overheads.

Particulars	Budgeted	Actual
Production (Units)	3,00,000	3,75,000
Working Days	25	27
Fixed overheads (Rs.)	9,75,000	(?)

2008060104060001

[3 of 4]

X211Y971AFAX211Y971AFAX211Y971AFAX211Y971AFA

Q.4 Write Short Notes. (Any Two)

14

1. Functions and services of foreign exchange market.
2. Objectives and management of forward markets.
3. World Trade Organization.
4. Factors affecting exchange rate.

*****

2008060404010001 / 2008060104010001 / 2008060204010001
EXAMINATION AUGUST 2024 (PURAK EXAM)
MASTER OF COMMERCE (MARKETING MANAGEMENT)
(FOURTH SEMESTER)
ORGANIZED MARKETS - II

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book
  - a. Name of the Examination: MASTER OF COMMERCE (MARKETING MANAGEMENT) (FOURTH SEMESTER)
  - b. Name of the Subject: ORGANIZED MARKETS - II
  - c. Subject Code No: 2008060404010001 / 2008060104010001 / 2008060204010001
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Student's Signature

Q.1 નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો.

10

1. ભારતના મુખ્ય વાયદા બજારોના નામ આપો.
2. ભાવ-તફાવતના સોદાનો અર્થ સમજાવો.
3. રિપોઝની વ્યાખ્યા આપો.
4. યુરોપિયન સંઘની વાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
5. કોર્નરીંગ એટલે શું?

Q.2 “વાયદાબજારમાં અનેક ગેરરીતિઓ હોવા છતાં તેનું મહત્વ ઓછું આંકી શકાય નહીં.” 13
સમજાવો.

અથવા

વાયદાબજારમાં સટ્ટાત્મક સોદાઓના વિવિધ પ્રકારોની સમજૂતી આપો. 13

Q.3 વિકસિત નાણાબજારના વક્ષણો સમજાવી તેના સંદર્ભમાં ભારતીય નાણાબજારની મર્યાદાઓ ચર્ચો. 13

2008060104010001

[2 of 2]

X211Y171386X211Y171386X211Y171386X211Y171386

2008060104010001

[1 of 2]

X211Y171386X211Y171386X211Y171386X211Y171386

અથવા

MCX - SX ની કાર્યપધ્ધતિ જણાવી તેના વાલોની ચર્ચા કરો.

13

Q.4 ટ્રેક નોંધ લખો.(કોઈપણ બે)

14

1. હેડિંગમણ બજારના કાર્યો અને સેવાઓ.
2. વાયદા બજારના હેતુઓ અને સંચાલન.
3. વિશ્વ વ્યાપાર સંગ્રહન.
4. વિનિમય દરને અસરકરતાં પરિબળો.

*****

2008060404010001 / 2008060104010001 / 2008060204010001
EXAMINATION AUGUST 2024 (PURAK EXAM)
MASTER OF COMMERCE (MARKETING MANAGEMENT)
(FOURTH SEMESTER)
ORGANIZED MARKETS - II

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book
  - a. Name of the Examination: MASTER OF COMMERCE (MARKETING MANAGEMENT) (FOURTH SEMESTER)
  - b. Name of the Subject: ORGANIZED MARKETS - II
  - c. Subject Code No: 2008060404010001 / 2008060104010001 / 2008060204010001
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

Q.1 Answer following questions in brief.

10

1. Give names of main forward markets of India.
2. Give meaning of arbitrage.
3. Give definition of repo.
4. State characteristics of European Union.
5. What is cornering?

Q.2 "Despite of various malpractices, the importance of forward market can not be assumed less." Describe.

13

OR

Describe various speculative contracts in forward market.

13

Q.3 Explain characteristics of developed money market and discuss limitations of Indian money market in its context.

13

OR

Describe the work pattern of MCX-SX and discuss its benefits.

13

तेज-मंदीना सोदा अेटवे शुंग उदाहरण साथे तेमना प्रकारो पण समजावो.

Q.3 नासाबाजारना शाभी पत्रो यर्यो. 13

अथवा

WTO ना उदेशो समजावी तेनुं कार्यक्षेत्र वर्जवो.

Q.4 ट्रेड नोप बभी (डोईपण बे) 14

- 1) MCX
- 2) वायदाना करारोना प्रकारो.
- 3) डिस्काउन्ट अेन्ड ड्रायनान्स डाउस थोडू छन्डिया.
- 4) युरोपिय संघनी बाक्षक्षिकताओ.

*****

2008060104010001

EXAMINATION JULY 2024 (PURAK EXAM)
MASTER OF COMMERCE (MARKETING MANAGEMENT)
(FOURTH SEMESTER)
ORGANIZED MARKETS -2

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks:50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book
  - a. Name of the Examination: MASTER OF COMMERCE (FOURTH SEMESTER)
  - b. Name of the Subject: Organized Markets -2
  - c. Subject Code No: 2008060104010001
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

Q.1 Answer following questions in brief. 10

- 1) Define arbitrage.
- 2) State any four sources of supply of foreign currency in India.
- 3) Who participates in the process of settlement of transactions in commodity exchanges?
- 4) What do you mean by fixed exchange rate policy? Explain with the help of an example.
- 5) State special features of NYSE.

Q.2 Describe the objectives of setting up of commodity exchanges in India. Explain how they are managed. 13

OR

What are option contracts? Explain with the help of an example along with their types.

Q.3 Explain credit instruments of money market. 13

OR

Explain the objectives of WTO and describe its scope.

Q.4 Write Short Notes. (Any Two) 14

- 1) MCX
- 2) Types of forward contract.
- 3) Discount and Finance House of India.
- 4) Characteristics of European Union. * *
*****

2008060104010001

EXAMINATION JULY 2024 (PURAK EXAM)
MASTER OF COMMERCE (MARKETING MANAGEMENT)
(FOURTH SEMESTER)
ORGANIZED MARKETS -2

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks:50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book
  - a. Name of the Examination: MASTER OF COMMERCE (FOURTH SEMESTER)
  - b. Name of the Subject: Organized Markets -2
  - c. Subject Code No: 2008060104010001
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Student's Signature

Q.1 નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો:

10

- 1) ભાવ તફાવતના સૌદાની વ્યાખ્યા વખો.
- 2) ભારતમાં વિદેશી નાણાંના પુરવઠાના કોષ્ટ પૂર્ણ ચાર સ્ત્રોતો જણાવો
- 3) વાયદા બજારમાં પતાવટના કાર્યક્રમમાં કોષ્ટ ભાગ લે છે?
- 4) સ્થિર વિનિમયનો દર એટલે શું? ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.
- 5) ન્યૂયોર્ક શેરબજારની ખાસ વિશેષતાઓ જણાવો.

Q.2 ભારતમાં વાયદા બજારની સ્થપનાનાં હેતુઓ સ્પષ્ટ કરો. આ બજારોનું સંચાલન કઈ રીતે થાય છે એની સમજ આપો.

13

અથવા

- b) રાની કંપની લિમિટેડ સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચને લગતી માહિતી નીચે મુજબ પૂરી પાડે છે :

વિગત	પ્રમાણિત	ખરેખર
ઉત્પાદન (એકમો)	3,00,000	3,75,000
કામના દિવસો	25	27
સ્થિર શિરોપરી ખર્ચ (રૂ.)	9,75,000	(?)

કાર્યક્ષમતામાં 8%નો વધારો નીધાવ્યો હતો.
ખરેખર સ્થિર શિરોપરી ખર્ચનો દર : રૂ. 3.50 એકમદીઠ છે.

ગણતરી કરો :

- 1) સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ વિયલન
- 2) કાર્યક્ષમતા વિયલન
- 3) ડેલેન્ડર વિયલન

Q.4 ટૂંકનોંધ લખો (કોઈ પણ બે)

12

- 1) પ્રમાણ પડતર પદ્ધતિની મર્યાદાઓ
- 2) આંતરરાષ્ટ્રીય ફેરબદલી કિંમત
- 3) વેચાણ વિયલન
- 4) શેષ નસે અને અંકુશપાત્ર નસે

*****

2008060104060001

EXAMINATION JULY 2024 (PURAK EXAM)
MASTER OF COMMERCE (FOURTH SEMESTER)
FINANCIAL & MANAGEMENT ACCOUNTING - XII

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks:50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book
  - a. Name of the Examination: MASTER OF COMMERCE (FOURTH SEMESTER)
  - b. Name of the Subject: FINANCIAL & MANAGEMENT ACCOUNTING - XII
  - c. Subject Code No: 2008060104060001
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.
5. Show the necessary calculation as a part of your answer.

Seat No:

--	--	--	--	--

Student's Signature

Q.1 Do as directed (any two)

10

- A) From the following find out which department is more profitable? If the base is taken (1) Percentage of operating profit (2) Return on investment in each department.

Particulars	Department A	Department B	Department C
Sales (Rs.)	100000	150000	200000
Investment (Rs.)	80000	100000	250000
Operating Profit (Rs.)	20000	45000	50000

- B) Calculate residual income and find out which department is more profitable?

Particulars	Department A	Department B	Department C
Average Investment (Rs.)	10,00,000	8,00,000	6,00,000
Operating Profit (Rs.)	130000	78000	72000
Desired Minimum Rate of Returns	11%	10%	12%

C. Explain -Transfer Pricing Methods

Q.2 Shri Vivekanand Ltd. produces a finished product by using four basic raw materials. Information are as follows:

14

	Materials			
	A	B	C	D
Standard Mix	30%	40%	20%	10%
Standard price per kg (Rs.)	12	15	(?)	30
Actual quantity (kgs)	1180	(?)	830	440
Actual price(Rs.) (per kg)	13	18	34	(?)

Additional Information:

- 1) Cost variance of material 'A' in total material cost variance is Rs. 940 (unfavourable).
- 2) Price variance of material 'B' in total material price variance is Rs. 4,740 (unfavourable).
- 3) Usage variance of material "C" in total material usage variance is Rs. 1,050 (unfavourable).
- 4) Price variance of material 'D' in total material price variance is Zero.

From the above information calculate:

1. Material cost variance
2. Material price variance
3. Material usage variance
4. Material mix variance
5. Material sub variance

Q.3 The authorised capital of vibhuti limited is 5,00,000 equity shares of Rs. 100 each. out of these 80% shares were issued to public at a premium of Rs. 10 per share.

14

Q.3 વિભૂતિ લિમિટેડની સત્તાવાર મૂકી રૂ. 100 નો એક એવા 5,00,000 ઇક્વિટી શેરની છે. એમાંથી 80% શેર જાહેર જનતા માટે શેરદીઠ રૂ. 10 ના પ્રિમીયમ બહાર પાડ્યા.

સંપૂર્ણ ઇસ્યુ અંગે નીચે મુજબ બાંધકારી દલાલોએ બાંધકારી આપી.

જતિન : 30

કેયૂર : 25%

મિતેશ : 25%

નરેશ : 20%

બાંધકારી દલાલોએ નીચે મુજબ નિશ્ચિત જવાબદારી સ્વીકારી છે.

જતિન : 9,600 શેર

કેયૂર : NIL

મિતેશ : 6,400 શેર

નરેશ : 22,400 શેર

નિશ્ચિત બાંધકારી સિવાય, નિશાનીવાળી અરજી સાથે કુલ ભરણું 3,04,000 શેરનું થયું હતું. નિશાનીવાળી અરજીઓ નીચે મુજબ હતી.

જતિન : 40,000 શેર

કેયૂર : 24,000 શેર

મિતેશ : 16,000 શેર

નરેશ : 40,000 શેર

કંપનીએ રૂ. 75 અરજી સાથે અને બાકીની રકમ શેરમંજૂરી સાથે મંગાવી હતી.

બાંધકારી મિશનનો દર ઇસ્યુ પ્રાઇસ પર 4% છે.

ઉપરની માહિતી ધ્યાનમાં લઈને નિશ્ચિત જવાબદારી બાદ મળે તે સંજોગોમાં

બાંધકારી દલાલોની જવાબદારી દર્શાવતું પત્રક બનાવો અને બાંધકારી દલાલોને

નિશ્ચિત જવાબદારીનો લાભ મળે તે સંજોગોમાં જરૂરી આમનોંધ લખો.

અથવા

a) બે વસ્તુઓ x અને y અંગેની જાન્યુઆરી 2024 ની પ્રમાણિત અને ખરોખર માહિતી નીચેમુજબ છે.

વસ્તુઓ	પ્રમાણિત વેચાણ		ખરોખર વેચાણ	
	જથ્થો (કિ.ગ્રા)	કિંમત એકમદીઠરૂ	જથ્થો (કિ.ગ્રા)	કિંમતએકમ દીઠ રૂ.
x	70,000	15	80,000	15.75
y	1,30,000	6	1,60,000	5.75

જાન્યુઆરી માસ માટેના વેચાણ વિચલનોની ગણતરી કરો.

- 3) વેચાણ મૂલ્યનો વિચલન (?)
4) બંને ઉત્પાદનો માટે એકસાથે વેચાણ મિશ્રણ તફાવત ₹ 450 F હતો.

બ) સાત્વિક બિ. ₹10 ના 10,00,000 ઇક્વિટી શેર બહાર પાડે છે. આમાંથી 25% શેર પ્રમોટરોને આપવામાં આવ્યા હતા અને બાકીની રકમ જાહેર જનતા માટે આપવામાં આવી હતી. મનન, નમન, પવન નામના ત્રણ દલાલ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા શેર માટે બાહેધરી આપવામાં આવી હતી, જેમાં પ્રત્યેકના 25,000 શેરના નિશ્ચિત બાહેધરી (ફર્મ અંડરરાઇટિંગ) હતી. કુલ 6,48,500 શેર હતા જેમાં ચિહ્નિત સ્વરૂપી હતા મનન - 2,12,500 શેર નમન - 2,25,000 શેર અને પવન - 1,75,000 શેર. દલાલો નિશ્ચિત બાહેધરી દ્વારા આવરી લેવામાં આવેલા શેરની સંખ્યા માટે અરજી કરી છે. ચૂકવવાપાત્ર રકમ: અરજી પર ₹ 2.50, ફાળવણી સાથે ₹ 2 અને કમિશન રેટ 5% છે. નિશાન વગરની અરજી દલાલ ને સમાન રીતે જમા કરવાની રહેશે. તૈયાર કરો:

1. જ્યારે પેઢી દલાલ માટે નિશ્ચિત બાહેધરીનો વાસ આપવામાં આવે ત્યારે દલાલોની જવાબદારી દર્શાવતું નિવેદન.

Q.4 ટૂંક નોંધ લખો (કોઈપણ બે)

- 1) રોકાણેલી મૂકી પર વળતર.
2) બાહેધરી મિશન માટે કંપનીના અધિનિયમની જોગવાઈઓ.
3) ફેર બદલી કિંમત નક્કી કરવામાં માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો.
4) વિકેન્દ્રિત નકા કેન્દ્રની તરકેશમાં દલીલો

*****

2008060104060001

[4 of 4]

X211Y21076AX211Y21076AX211Y21076AX211Y21076A

2008060104060001

EXAMINATION AUGUST 2024 (PURAK EXAM)
MASTER OF COMMERCE (FINANCIAL & MANAGEMENT
ACCOUNTING) (FOURTH SEMESTER)
FINANCIAL MANAGEMENT ACCOUNTING - XII

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book
a. Name of the Examination: MASTER OF COMMERCE (FINANCIAL & MANAGEMENT ACCOUNTING) (FOURTH SEMESTER)
b. Name of the Subject: FINANCIAL MANAGEMENT ACCOUNTING - XII
c. Subject Code No: 2008060104060001
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--

Student's Signature

Q.1 Do as directed. (Any two)

10

- A) From the following information of Mahir Ltd. calculate:
- Fixed overhead Cost variance.
  - Expenditure/Budget Variance.
  - Efficiency Variance.
  - Capacity Variance.

Particulars	Budgeted	Actual
Fixed overhead for the month (November)	₹ 50,000	₹ 60,000
Production in the month of November	2,000	2,100
Working hours in November	5,000	5,500

- B) Adi Company is having three departments namely A, B and C. To measure the profitability of the department company is considering the return on investment approach. Based on this approach find-out and rank the department as per the profitability of the department.

Particulars	A	B	C
Sales (₹)	60,00,000	120,00,000	150,00,000
% of operating profit	10%	12%	15%
Investment (₹)	30,00,000	72,00,000	90,00,000

2008060104060001

[1 of 4]

X211Y21076AX211Y21076AX211Y21076AX211Y21076A

C) Define residual income.

Q.2 Mishay manufacturing ltd. is producing a consumer durable. The details of standards fixed for this product and the actual performance details for the month march of 2024 are given.

14

Standard	
Direct material	4 kgs @ ₹12/kg.
Direct Labour	2 hours @ ₹ 15/hour
Variable overheads	2 hours @ ₹ 10/hour
Budgeted fixed overhead per month for a monthly output of 10,000 units	₹ 1,00,000
Profit margin	25% on sales
Actual Performance during the month march of 2024.	
Production/Sales	9600 units
Sales value	₹ 14,00,000
Direct materials (42,000 kgs)	₹ 4,80,000
Direct labour (18,000 hours)	₹ 2,75,000
Variable overheads	₹ 2,10,000
Fixed overhead costs	₹ 1,20,000

Calculate:

- Material Price variance.
- Material Usage variance.
- Labour Rate variance.
- Labour efficiency variance.
- Variable overhead cost variance.
- Fixed overhead cost variance.
- Sales price variance.
- Sales margin volume variance.

Q.3 Shivay ltd uses three types of materials for the production of ABC product. The company is in a position to give the data for the month of March - 2024.

14

A) data related to standard designed by the company:

- Type of material: A, B and C.
- Proportion of mixture- 5:7:8
- Price per kg (₹)-₹ 4, ₹ 3 and ₹ 2
- Standard loss in process 20%

Q.3 શિવાય લિમિટેડ "ABC" વસ્તુના ઉત્પાદન માટે ત્રણ પ્રકારની સામગ્રીનો ઉપયોગ કરે છે. કંપનીના માર્ચ- 2024 મહિનાની માહિતી નીચે મુજબ છે.

- અ) કંપની દ્વારા તૈયાર કરાયેલા પ્રમાણિત માહિતી:
- સામગ્રીનો પ્રકાર: A, B અને C.
  - મિશ્રણનું પ્રમાણ- 5:7:8
  - કિંમત દીઠ કિમત (₹) - ₹ 4, ₹ 3 અને ₹ 2
  - પ્રક્રિયામાં સામાન્ય નુકસાન 20%

બ) ખરેખર માહિતી

- સામગ્રીનો પ્રકાર: A, B અને C.
- સ્ટોકની વિગતો:

વિગત	1 ^મ માર્ચ 2024	31 ^મ માર્ચ, 2024
કુલ સ્ટોક (KG)	650	750
A, B અને C નું પ્રમાણ	4:3:6	7:4:4

- મહિના દરમિયાન કુલ ખરીદી 2900 કિગ્રા.
  - A, B અને C ની ખરીદ ગુણોત્તર 8:10:11 છે.
  - મહિનાનું કુલ ઉત્પાદન 2400 કિગ્રા.
  - શરૂઆતના સ્ટોકનું મૂલ્ય પ્રમાણભૂત કિંમત પર કરવામાં આવે છે.
- સ્ટોક મૂલ્યાંકનની LIFO (લીફો) પદ્ધતિ વાગુ કરી માલ સામગ્રીના તફાવતોની ગણતરી કરો.

OR

અ) અધીક લી. મેન્યુફેચરિંગ કંપની ની માહિતી પરથી (?) ચિન્હના જવાબ શોધો

7

	વસ્તુ R	વસ્તુ S
વેચાણ જથ્થો:		
• પ્રમાણિત (એકમ)	(?)	400
• ખરેખર (એકમ)	500	(?)
એકમદીઠ કિમત:	₹	₹
• પ્રમાણિત	12	15
• ખરેખર	15	20

- 1) વેચાણ કિમત વિચલન (?)
- 2) વેચાણ જથ્થા વિચલન 1200 (F)

2008060104040001

EXAMINATION JULY 2024 (PURAK EXAM)
MASTER OF COMMERCE (FOURTH SEMESTER)
FINANCIAL MANAGEMENT ACCOUNTING - X

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book
  - a. Name of the Examination: **MASTER OF COMMERCE (FOURTH SEMESTER)**
  - b. Name of the Subject: **FINANCIAL MANAGEMENT ACCOUNTING - X**
  - c. Subject Code No: **2008060104040001**
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

Q.1 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

10

- 1) અદાણી કંપનીએ રૂ. ૧૦ લાખનું યંત્ર ખરીદ્યું છે. જેના પર તે બેંકને વાર્ષિક ૬% લેખે વ્યાજ આપે છે. અને તેના પર વર્ષે રૂ. ૬૦,૦૦૦ નો ધસારો ગણે છે. કંપની "અ" અને "બ" નામની બે વસ્તુ બનાવે છે. જે દરેકની ચલિત પડતર અનુક્રમે રૂ. ૨૦ અને રૂ. ૧૦ છે અને વેચાણ કિંમત રૂ. ૪૦ અને રૂ. ૧૩ છે. બંનેનું ઉત્પાદન અને વેચાણ અનુક્રમે ૧૦,૦૦૦ અને ૨૦,૦૦૦ એકમોનું છે. અન્ય સ્થિરખર્ચ વાર્ષિક રૂ. ૩૦,૦૦૦ નો છે. સંચાલકો "બ"નું ઉત્પાદન બંધ કરવાનું વિચારે છે, કારણ કે તેમાં ખોટ થાય છે. તમે સંચાલકોને યોગ્ય સલાહ આપો.

- 2) એક કંપનીએ દરેક રૂ. ૧૦૦ નો એક એવા રૂ. ૧૩,૦૦,૦૦૦ ના ડિબેંચર ૫% ના વટાવે બહાર પાડ્યા જે ૧૦ વર્ષ બાદ પરત કરવાના છે. કરવેરાનો દર ૫૦% છે. જો ડિબેંચરની કરબાદ પડતર ૬.૪૧% હોય તો ડિબેંચરનો વ્યાજનો દર શોધો.

- Q.2 નીચે આપેલી વિગતોને આધારે સૌથી વધુ નફાકારક ઉત્પાદન મિશ્રણ શોધો અને તેની નફાકારકતા દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

વિગત	વસ્તુ 'અ'	વસ્તુ 'બ'	વસ્તુ 'ક'
ઉત્પાદન તથા વેચાણના અંદાજિત એકમો	૨,૫૦૦	૪,૦૦૦	૧,૫૦૦
એકમદીઠ વેચાણ કિંમત	રૂ. ૧૦૦	રૂ. ૮૦	રૂ. ૮૦
એકમદીઠ જરૂરિયાત :			
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	૫ કિલો	૩ કિલો	૪ કિલો
પ્રત્યક્ષ વેતન	૫ કલાક	૪ કલાક	૩ કલાક
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચા	રૂ. ૧૨	રૂ. ૧૫	રૂ. ૧૦
સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચા	રૂ. ૧૪	રૂ. ૧૪	રૂ. ૧૪
પ્રત્યક્ષ માલસામાનનો કિલોદીઠ ભાવ	રૂ. ૮	રૂ. ૮	રૂ. ૮
પ્રત્યક્ષ વેતન કલાક દર	રૂ. ૪	રૂ. ૪	રૂ. ૪
વેચાણના શક્ય મહત્તમ એકમો	૩,૦૦૦	૫,૦૦૦	૨,૦૦૦

વેચાણ પર કમિશન વેચાણના ૧૦% છે.

ત્રણ વસ્તુઓના ઉત્પાદન માટે એકસરખો જ પ્રત્યક્ષ માલસામાન. એકસરખાં યંત્રો અને સમાન કક્ષાના કામદારો ઉપયોગમાં લેવાય છે.

બજેટ સમયગાળા માટે કાચા માલસામાનનો પુરવઠો જે આયાત કરવામાં આવે છે તે ૩૦,૫૦૦ કિલોગ્રામ જેટલો મર્યાદિત છે.

ઉપરની પરિસ્થિતિમાં ધારો કે વધારાનો ૫,૦૦૦ કિલો ગ્રામ કાચો માલસામાન ઉત્પાદન માટે પૂરો પાડવામાં આવે તો શું કંપનીએ વધારાનું ઉત્પાદન કરવું જોઈએ કે જે વધારાના સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચા રૂ. ૮,૦૦૦ અને કલાક દીઠ વેતન દર તથા ચલિત પરોક્ષ ખર્ચામાં ૩૦% ના વધારામાં પરિણમવાનું હોય?

અથવા

રીતેશ લિ. એક વસ્તુનું ઉત્પાદન કરે છે જે માટે કંપની પાસે ખાતરીપૂર્વકનું બજાર છે. ૨૦૨૩ ના વર્ષ માટે ૯૦% ઉત્પાદનક્ષમતાએ ૭૫,૦૦૦ એકમોનું અંદાજવામાં આવ્યું છે. ઉપરોક્ત ઉત્પાદનને આધારે પડતર પત્રક નીચે મુજબ છે:

વિગત	રૂ.	રૂ.
વેચાણ કિંમત		૧૧૦
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	૨૪	
છૂટો ભાગ 'A'	૧૦	

પ્રત્યક્ષ મજૂરી કલાકદીઠ રૂ.૫	૨૦	
કારખાનાના પરોક્ષ ખર્ચા (૪૦% સ્થિર)	૨૫	
વેચાણ-વિતરણ પરોક્ષ ખર્ચા (૭૫% ચલિત)	૧૬	
વહીવટી પરોક્ષ ખર્ચા	૫	
કુલ પડતર	૧૦૦	

કારખાનાના પરોક્ષ ખર્ચા પ્રત્યક્ષ કામદાર કલાકોના આધારે ગણવામાં આવે છે. નીચે મુજબની દરખાસ્ત સંચાલક મંડળની વિચારણા માટે રજૂ કરવામાં આવી હતી :

હાલમાં કંપની છૂટા ભાગ 'A' નું ઉત્પાદન કરે છે, જેનો એક એકમ વસ્તુના દરેક એકમના ઉત્પાદન માટે જરૂરી હોય છે. છૂટા ભાગ 'A' ના ૧૦,૦૦૦ એકમોની પડતર વિગતો નીચે છે:

વિગત	રૂ.
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	૩૦,૦૦૦
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	૩૦,૦૦૦
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચા	૨૦,૦૦૦
સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચા	૨૦,૦૦૦
કુલ	૧,૦૦,૦૦૦

છૂટો ભાગ 'A' એકમદીઠ રૂ. ૯ ની કિંમતે બજારમાંથી ખરીદી પણ શકાય છે.

કંપનીનો છૂટો ભાગ 'A' બજારમાંથી ખરીદવાની સલાહ મળી છે અને આમ કરવાથી મુક્ત થયેલ બચેલ શક્તિનો ઉપયોગ, એકમદીઠ રૂ. ૧૦ ની કિંમતે વેચી શકાય તેવા છૂટા ભાગ 'B'નું ઉત્પાદન કરવા માટે લેવાની છે. આ છૂટા ભાગના ૧૦,૦૦૦ એકમોની પડતરની વિગતો નીચે મુજબ છે:

વિગત	રૂ.
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	૩૬,૦૦૦
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	૧૮,૦૦૦
કારખાનાના ચલિત પરોક્ષ ખર્ચા	૧૬,૦૦૦
અન્ય ચલિત પરોક્ષ ખર્ચા	૨૨,૦૦૦
કુલ	૯૨,૦૦૦

જરૂરી છે:

- અંદાજપત્રમાં મૂળ અંદાજેલ કંપનીની નફાકારકતા દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

- 2) છૂટા ભાગ 'A' ની ખરીદી કરવાનું અને આમ કરવાથી બચેલ શક્તિનો છૂટા ભાગ 'B' બનાવવાના ઉપયોગમાં લેવાનો અને તેને વેચવાના નિર્ણયનું મૂલ્યાંકન કરો.

Q.3 મહાદેવ સ્ટીલ લી. ને ૨૦૦૦ સ્ટીલના ટેબલ બનાવવા નો ઓર્ડર મળ્યો છે. આ ઓર્ડર માટે રૂ. ૨૦,૦૦,૦૦૦ નું સ્થિર રોકાણ અને વેચાણ મૂલ્યના ૨૦% લેખે કાર્યશીલ મૂડીની જરૂરિયાત પડશે. પડતરનો અંદાજ નીચે મુજબ છે. 14

કાર્ય માલ : ૨૨,૦૦૦ કિ.ગ્રા., કિલો દીઠ રૂ. ૪૦ લેખે
સીધી મજૂરી : ૪૦૦૦ કલાક, કલાક દીઠ રૂ. ૧૦ લેખે

ચલિત પરોક્ષ ખર્ચા :	
કારખાના : મજૂર કલાક દીઠ રૂ. ૨૦ લેખે	
વેચાણ વિતરણના	રૂ. ૬૦૦૦૦
સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચા :	
કારખાનાના	રૂ. ૫૦૦૦૦
વેચાણ વિતરણના	રૂ. ૮૦૦૦૦

નીચેના સંજોગોમાં ટેબલની કિંમત નક્કી કરતા પત્રકો તૈયાર કરો .

- વેચાણ કિંમત પર ૨૦% નફો હોય ત્યારે
- રોકાણની મૂડી પર ૨૦% વળતર મેળવવા
- જ્યારે વેપારી વટાવ ૩૦% હોય ત્યારે વેચાણ કિંમત પર ૧૫% નફો મેળવવા
- મુલ્યવૃદ્ધિની રકમ પર ૫૦% લેખે નફો ચઢાવીને વેચાણ કરવા
- જ્યારે નફા જથ્થાનો ગુણોત્તર ૪૦% હોય ત્યારે
- રૂપાંતર પડતર પધ્ધતિ કે જેમાં રૂપાંતર પડતરના ૧૫૦% નફો હોય.

અથવા

રુદ્રા કંપની લિમિટેડનું તા. ૩૧મી માર્ચ, ૨૦૨૪ના રોજનું મૂડીમાળખું નીચે મુજબ છે. 14

વિગત	રૂ.
ઇક્વિટી શેરમૂડી (૧૦૦ લાખ ઇક્વિટી શેર, દરેક રૂ.૧૦ નો એક)	૧૦ કરોડ
અનામત અને વધારો	૨ કરોડ
૧૪%ના ડિબેન્યર (દરેક રૂ.૧૦૦નો એક)	૩ કરોડ

તા. ૩૧મી માર્ચ, ૨૦૨૪ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષ માટે કંપનીએ ઇક્વિટી ડિવિડન્ડ લેખે ૨૦% ચૂકવેલ છે. કંપની સારા ભવિષ્ય સાથે માર્કેટ લીડર હોવાથી દર

Prepare a statement showing the price of table to be fixed under the following situation.

- When the profit is 20% on sales price
- An expected return of 20% on capital employed
- To earn a profit at 15% profit on sales price when the trade discount is 30%
- To sale at a 50% profit on value added amount.
- When Profit-Volume ratio is 40%.
- A conversion cost method that has a profit of 150% of the conversion cost.

OR

The capital structure of Rudra Company Limited as on 31st March 2024 is as follows: 14

Particulars	Rs.
Equity capital (100 lakhs equity shares Rs.10 each)	10 crores
Reserves and surplus	2 crores
14% debentures of 100 each	3 crores

The company has paid 20% dividend for the year ending March 31, 2024. As the company is a market leader with a good future in the market, the dividend will increase at the rate of 5% every year. Equity shares are sold at Rs 80 per share in the stock market, the company's income tax rate is 50%.

Do you calculate,

- Calculate current weighted capital cost and
- The company plans to raise Rs 5 crore through a long-term loan at 16%. The new market value of equity shares will be Rs 50 per share. What will be the new weighted average cost of capital of the company?

Q.4 Short note (Any Two) 12

- Opportunity cost
- Importance of cost of capital
- Affected factors on pricing policy
- Investment return and risk

*****

Particular	Rs.
Direct Material	30,000
Direct Labour	30,000
Variable indirect costs	20,000
Fixed indirect costs	20,000
Total	1,00,000

The loose tools 'A' can also be bought from the market at a price of Rs 9 per unit.

The company has been advised to purchase loose tool 'A' from the market and use the surplus energy released by doing so to produce loose tool 'B' which can be sold at Rs 10 per unit. The outstanding details of 10,000 units of this release are as follows:

Particular	Rs.
Direct Material	36,000
Direct labour	18,000
Variable indirect costs of the factory	16,000
Other variable indirect costs	22,000
Total	92,000

Required:

- Prepare a sheet showing the profitability of the company originally estimated in the budget.
- Evaluate the decision to purchase Loose tool 'A' and use the energy left in doing so to make Loose tool 'B' and sell it.

Q.3 Mahadev Steel Ltd. has received an order for the supply of 2000 steel tables. For this order, a fixed investment of Rs. 20,00,000 and Working capital to the extent of 20% of sale value will be required, while estimated costs are as under: 14

Raw Material: 22000 kg, Rs. 40 per Kg.
Direct Wages: 4000 hours, Rs. 10 per hours.

Variable overheads :	
Factory: 20 Rs. Per labour hours	
Sales and Distribution	Rs. 60000
Fixed overheads :	
Factory	Rs. 50000
Sales and Distribution	Rs. 90000

વર્ષે ડિવિડન્ડ ૫% ના દરે વધશે. શેરબજારમાં ઇક્વિટી શેર, શેરદીઠ રૂ. ૮૦ ભાવે વેચાય છે, કંપનીનો આવકવેરાનો દર ૫૦% લેખે છે. તમો ગણતરી કરો :

- ચાલુ ભારિત મૂડી પડતર ગણો અને
- કંપની રૂ. ૫ કરોડ ૧૬% ની લાંબા ગાળાની લોન મારફત ભેગા કરવાનું આયોજન કરે છે. ઇક્વિટી શેરની નવી માર્કેટ વેલ્યુ શેર દીઠ રૂ ૫૦ ની થશે. કંપનીની નવી ભારિત મૂડી પડતર શું હશે?

Q.4 ટૂંકનોંધ લખો (ગમે તે બે) 12

- વૈકલ્પિક પડતર
- મૂડી પડતરનું મહત્વ
- કિંમત નીતિ પર અસર કરતા પરીબળો
- રોકાણ વળતર અને જોખમ

*****

2008060104040001
EXAMINATION JULY 2024 (PURAK EXAM)
MASTER OF COMMERCE (FOURTH SEMESTER)
FINANCIAL MANAGEMENT ACCOUNTING - X

[Time: As Per Schedule]

[Max. Marks: 50]

Instructions:

1. Fill up strictly the following details on your answer book
  - a. Name of the Examination: MASTER OF COMMERCE (FOURTH SEMESTER)
  - b. Name of the Subject: FINANCIAL MANAGEMENT ACCOUNTING - X
  - c. Subject Code No: 2008060104040001
2. Sketch neat and labelled diagram wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks of the question.
4. All questions are compulsory.

Seat No.

--	--	--	--	--	--	--	--

Student's Signature

Q.1 Answer the following question.

10

- 1) Adani company bought a machine for Rs. 10 lacs on which it pays interest at 6% p.a. to the bank and charges depreciation of Rs. 60,000 p.a. on it. The company produces two products 'A' and 'B', the variable costs of which are Rs. 20 and Rs. 10 respectively and their selling prices are Rs. 40 and Rs. 13 respectively. The output and sales of both are 10,000 and 20,000 units respectively. Other fixed charges are Rs. 30,000 p.a. The management is considering closing down the production of 'B' because it is making loss. Advise the management.
- 2) One company has issued debentures of Rs. 13,00,000 of Rs. 100 each at 5% discount which are to be redeemed after 10 years. Taxation rate is 50%. If the cost of debenture after tax is 6.41%, then find out rate of interest of debentures.

Q.2 Find the most profitable product mix based on the details given below and prepare a Statement showing its profitability.

14

Detail	Item A	Item B	Item C
Estimated units of production and sales	2,500	4,000	1,500
Selling price per unit	Rs.100	Rs. 90	Rs. 80
Requirement per unit:			

2008060104040001

[1 of 4]

X211Y5AC33EX211Y5AC33EX211Y5AC33EX211Y5AC33E

Direct Material	5 kg	3 kg	4 kg
Direct labour	5 hours	4 hours	3 hours
Variable overhead	Rs. 12	Rs. 15	Rs. 10
Fixed Overheads	Rs. 14	Rs. 14	Rs. 14
Cost of direct material per kg	Rs. 8	Rs. 8	Rs. 8
Direct labour hour rate	Rs.4	Rs.4	Rs.4
Maximum possible units of sale	3,000	5,000	2,000

Commission on sales is 10% of sales.

The same direct materials, the same machines and the same level of workers are used to produce the three items.

The supply of raw material that is imported for the budget period is limited to 30,500 kg.

In the above scenario, suppose an additional 5,000 kg of raw material is supplied for production, should the company produce an additional amount that incurs an additional fixed indirect cost of Rs. 8,000 and result in a 30% increase in the hourly wage rate and variable indirect costs?

OR

Ritish Ltd. Produces a product for which the company has an assured market,

14

For the year 2023, 75,000 units are estimated at 90% productivity. Based on the above product the Cost sheet is as follows:

Particulars	Rs	Rs
Selling Price		110
Direct Material	24	
Loose tools 'A'	10	
Direct Labour Hour Rs. 5	20	
Factory overheads (40% Fixed)	25	
Selling-Distribution overhead (75% Variable)	16	
Administrative overheads	5	
Total Cost	100	

Factory overheads are calculated on the basis of direct labour hours. The following proposal was presented for the consideration of the Governing Body:

Currently the company manufactures Loose tools 'A', one unit of which is required to produce each unit of the product. The outstanding details of 10,000 units of Part 'A' are given below:

2008060104040001

[2 of 4]

X211Y5AC33EX211Y5AC33EX211Y5AC33EX211Y5AC33E